

Zuckerman-Kulp Family Seder 5784: Dedicated to the Memory of Yosef Guedaliah, son of Josh's friend David, to Alon Shamriz, friend of Zoey, and to the safe return of Hersh Goldberg-Pollin, Ziv and Gali Berman, and all the hostages

אחרון לשעבוד

Maoz Hayyim, 1949

קדש ו Kadesh

On Friday night, begin with the following paragraph:

וְיִהְיֶה עָרֵב וַיְהִי בֶקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שַׁבַּת מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

During the week begin here.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרִי הַגֶּפֶן.
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וּזְמַנִּים לְשִׁשׁוֹן, אֶת יוֹם (הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְאֵת יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתְנוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ, זְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחֵרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, (וְשַׁבָּת) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ (בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן), בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן הַנִּחְלָתָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, מִקְדֵּשׁ (הַשְּׁבֻת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְמַנִּים.

On Saturday night add the blessings in parentheses:

[בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ.
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל, בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין קֹדֶשׁ שַׁבָּת לְקֹדֶשׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּתָ, וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשִּׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה קֹדֶשֶׁת. הַבְּדִלָּתָ וְקֹדֶשֶׁת אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְּשָׁתָּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ].

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁחֲחִינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה.

Recline to the left and drink most of the first cup.

ראשון לגאולה

הָא לַחְמָא עֲנִיָא דִּי אֲבֵרָא
 אֲבֵרָא תֵּנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכַפִּיז יִיתִי וְיִכְל. כָּל
 דְּצָרִיד יִיתִי וְיִפְסַח. הָא לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל. וְשֶׁתָּא עֲבָדִי לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין:

"הא לחמא עניא" - השיירות לירושלים

הא

לַחְמָא עֲנִיָא דִּי אֲכָלוּ אֲבֵרָתָא לְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.
 כָּל דְּכַפִּיז יִיתִי וְיִכְל.
 כָּל דְּצָרִיד יִיתִי וְיִפְסַח.
 הָשֶׁתָּא עֲבָדִי,
 לְשָׁנָה הַבָּאָה - בְּנֵי חוֹרִין.

(סירה)

Givat Brenner, 1944

הָא לַחְמָא עֲנִיָא דִּי אֲכָלוּ אֲבֵרָתָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.
 כָּל דְּכַפִּיז יִיתִי וְיִכְל, כָּל דְּצָרִיד יִיתִי וְיִפְסַח.
 הָשֶׁתָּא הָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.
 הָשֶׁתָּא עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין.

מה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלוֹת! שְׁבָכָל הַלַּיְלוֹת
 אָנוּ אוֹכְלֵי חֶמֶץ וּמֶצֶה, הַלַּיְלָה הַזֶּה - כּוּלוֹ מֶצֶה? ץ
 שְׁבָכָל הַלַּיְלוֹת אָנוּ אוֹכְלֵי שְׂאֵר יְרָקוֹת, הַלַּיְלָה הַזֶּה -
 מְרוֹר? ץ שְׁבָכָל הַלַּיְלוֹת אֵין אָנוּ מִטְּבִילֵי אֲפִילוֹ פַּעַם
 אַחַת, הַלַּיְלָה הַזֶּה - שְׁתֵּי פַעְמִים? ץ שְׁבָכָל הַלַּיְלוֹת אָנוּ
 אוֹכְלֵי בֵין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסֻבֵין, הַלַּיְלָה הַזֶּה - כָּלְנוּ מְסֻבֵין.

Kibbutz Gevaram, 1950

How is this night different? Yes, everything has changed, this question is already different in your mouth, my child. It is no longer the sadness of memories and lamentations, for your father will answer with joy.

For there is a new answer to your question, for the land has opened its gates, so that the last of those redeemed can reach the shores of redemption, from the elderly to the children.

For this night is different from all other nights, for this is the night of nights for our people, for tonight we will celebrate not ancient freedom, for new freedom has flowered from our blood.

נִשְׁתַּנָּה לַיְלָה זֶה מִלַּיְלוֹת?
 קָשָׁה שְׂאֵלָה זֹאת, קָשָׁה הִיא, לְלֹד.
 נִשְׂאֵלֵנוּ שְׂאֵלוֹת, נִשְׂאֵלֵנוּ שְׂאֵלוֹת,
 אֵין אֲלֵפִים שְׂבָה שְׂאֵלָה זֹאת נִשְׂאֵלֵנוּ.

מה

וְעוֹנִים הַאֲבוֹת, וְעוֹנִים הַלְּבוֹת,
 יִקְרָא תְרִישִׁי קַמְפֵס אֵת הַמִּצְחָה.
 כִּי פֶלֶא שְׁבָשִׁיב וְנִגְיָד מְתַשְׁבְּבוֹת
 וּשְׂאֵלָה זֹאת שְׂאֵל תְּשָׂאל עֲדֵי נִצְחָה.

נִשְׁתַּנָּה כִּי? הֵן הַכֹּל נִשְׁתַּנָּה,
 כְּבָר אַחֲרֵת כִּי תִשְׂאֵלָה שְׂבָשִׁיב.
 לֹא עוֹד מְתוֹבֵת זְכָרוֹנוֹת וְקִבְּה,
 כְּשִׂמְחָה, כְּשִׂמְחָה יִצְבֶּה אֲכִיבֵה.

מה

כִּי תִשְׂבֶּה תְּדַשֶּׁה לְאוֹתָהּ שְׂאֵלָה,
 כִּי הָאָרֶץ פִּתְחָה שְׂעָרֶיהָ לְמַעַר,
 לְמַעַן יִגִּיעַ אֶל חוֹף גְּאוּלָּה
 אַחֲרֵיבֵי גְּאוּלִים, מִזְקָן וְעַד בַּעַר.

עַל כֵּן לַיְלָה זֶה מִלַּיְלוֹת נִשְׁתַּנָּה
 כִּי הִיא לַיְלַת הַלַּיְלוֹת לְעַמְּנוּ,
 כִּי הַפַּעַם נִחוּג לֹא חֲרוֹת נוֹשְׁבָה
 כִּי חֲרוֹת תְּדַשֶּׁה שְׂצִמְחָה מְדַמְּנֵה.

כִּי

בְּדִים הֵינּוּ לְצַרְעָה
 בְּמִצְרַיִם וְיִצְיָאנוּ דְּמִשְׁמֵי בֵּית
 חֲזָקָה וּבְאֲרוּעַ נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא
 הוֹצִיא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם
 הָרִי אָנוּ וְכִנּוּנוּ וְכִנּוּנוּ וְכִנּוּנוּ
 מִשׁוּעֲבָדִים הֵינּוּ לְצַרְעָה בְּמִצְרַיִם
 וְאֲגִילוּנוּ חֲכָמִים. וְכִנּוּנוּ
 עֲבוּרִים, כִּלְנוּ זִקְנִים, כִּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת
 הַתּוֹרָה, מִצְוֵה עֲלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיציאת
 מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיציאת
 מִצְרַיִם הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.
עֲבָדִים הֵינּוּ... שְׁבַע עִשְׂרֵים
 דְּרוֹת גְּלוּת, טִבַּח וּמִצְוֹקוֹר
 שְׂאוֹל. בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עֲמַדוֹ
 עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ וּבְדוֹרָנוּ עוֹד
 רַמְעַט וְאֲבָדָנוּ. וְעַל שְׂאֵרֵי
 הַפְּלִטָּה אֲשֶׁר פָּרְצָה לְגֵאוּלָּה
 קָמוּ כָּל מַלְכֵי עֹרֵב לְאֲבֹד בֵּיר
 יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ אֲרָם וּלְמַחֲזֹק אֶרֶץ
 שָׁמָּה מִתְחַת שְׁמַי יִדֵּה.

עֲבָדִים הֵינּוּ לְצַרְעָה בְּמִצְרַיִם, וְיִצְיָאנוּ יי אֶלְהֵינוּ מִשְׁמֵי בֵּית
 חֲזָקָה וּבְאֲרוּעַ נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הָרִי אָנוּ וְכִנּוּנוּ וְכִנּוּנוּ וְכִנּוּנוּ מִשְׁעֲבָדִים הֵינּוּ
 לְצַרְעָה בְּמִצְרַיִם. וְאֲפִלּוּ כִּלְנוּ חֲכָמִים, כִּלְנוּ נְבוֹנִים, כִּלְנוּ
 זִקְנִים, כִּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, מִצְוֵה עֲלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיציאת
 מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיציאת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.

Haggadat Kibbutz Geva (date unknown)

Top text is the traditional text.
 Underneath reads:
 We were slaves. For seventy generations, exile, slaughter, despair, hell. In each and every generation they stood up to destroy us, and in our generation we were almost completely lost. And against survivors (שארית הפלטה) who burst forth to redemption, all the kingdoms of Arabia stood up to destroy Israel in its land and to erase its name from under the heavens.

אף אתה אמור לו:

כל הקהל לכו ונבנה חומה ירושלים
ולא נהיה עוד חרפה
והיה הלילה למשמרת
והיום למלאכה

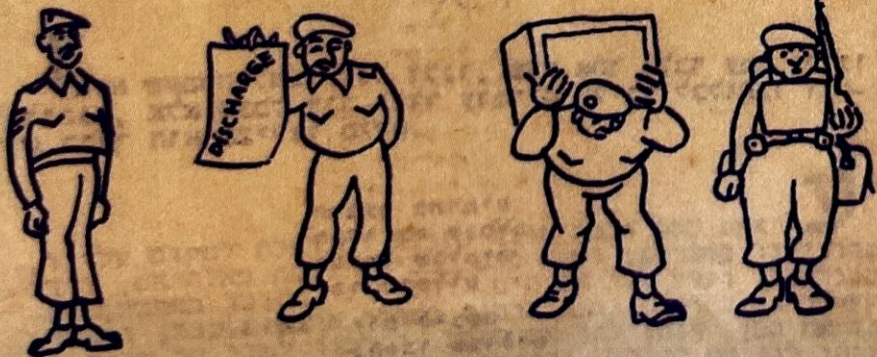
מחולל מה הוא אומר?

הוי דורש בשלומה של מלכות
אל חסמנו אל קוסמיכם ואל חלוטותיכם
הביאו את צואריכם בעול המלך
כי בשלומו יהיה לכם שלום

אף אתה אמור לו:

כתוב כחורת משה: אם אמור יאמר העבד "אהבתי את
אדוני ואח אשתי ואח בני, לא אצא חפשי" - והגישו
אדוניו אל הדלת או אל המוזה ורצע את אדנו בסרצע
ועבדו לעולם.

וכאן חוזרים לספר ביציאת מצרים

Haggadah of the Surveyor's Unit, Italy, 1945

The one who believes what does he say? Unless the LORD builds the house, its builders labor in vain on it; unless the LORD watches over the city, the watchman keeps vigil in vain (Psalms 127:1)

You shall say to him: If I am not for myself, who is for me? And if not now, when?

The citizen of the world, what does he say? Is there not one father to us all, did not one God create us. Let us all join together. Until when must this people dwell alone?

You shall say to him: And even so, despite everything, Eretz Yisrael. As long as Shema Yisrael is heard in the world, as long as the Jewish heart beats, Eretz Yisrael.

The one of little faith what does he say? What are these miserable Jews doing? Will they revive stones from heaps of dust? Even that which they are building, if a fox (allusion to Rommel) he will break through their walls.

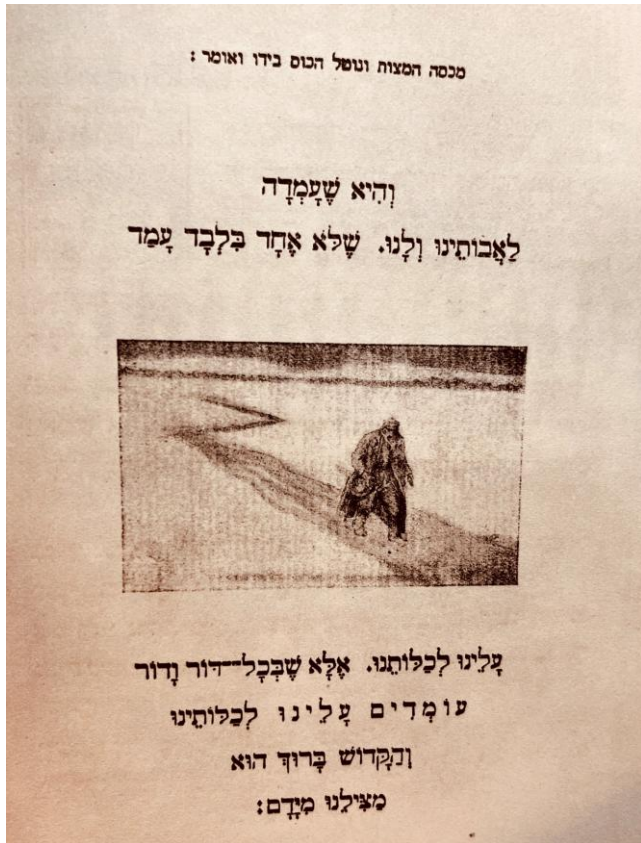
You shall say to him: Come let us rebuild the wall of Jerusalem, and suffer no more disgrace (Nehemiah 2:17). And the night will be for a watch and the day for work.

The assimilated one, what does he say? Seek the welfare of the government. Do not listen to your wizards and your dreams. Put your necks into the service of the king, for in his welfare is yours.

You shall say to him: If it is written in Moses's Torah: If the slave shall say, "I love my master and my wife and children, I do not want to leave." And his master shall bring him to the door or the lintel and pierce his ear with an awl and he shall serve him forever.

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שְׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד
 עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֲלֵא שְׁבָכַל דוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים
 עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם.

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא. שְׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב אֶת הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת כְּמָה שְׁאָמַר לְאַבְרָהָם
 אָבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שְׁנֵאמַר (בראשית טו:יג-
 יד): וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ
 לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְגַם אֶת
 הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנֹכִי וְאַחֲרָי כֵּן יֵצְאוּ בְּרִכְשׁ גָּדוֹל.

- Left: Budko Haggadah, 1921
 Vienna, Austria and Berlin
- Right: Bengazi, Libya, 1944,
 Haggadah of Unit 405, water
 providers, British Army, Hebrew
 Unit.

זו סיסמת הנוער היהודי בגולה כיום הזר
להתנגד בכה מול פעולות הגידוש והזוהר.
המזות הוא בין נה ונה צפוי לנו- נמות בבבד:

כְּבִימָו

ורשה, בטעת פעולות

חמס של המשטרה הגרמנית עמדו היהודים
על נפשם. שבעים גרמנים נהרגו
ביריות המגינים. מיד פשטו הפורעים על
הגיטו ותפסו שלשת אלפים יהודים והוציאום

בכוון בלתי ידוע

וכאשר יענו אותנו כן יבה וכן יפרוש

וְיַעֲנוּנוּ - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות א:יא): וַיִּשְׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי
מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְּלָתָם. וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה.
אֵת פֶּתֶם וְאֵת רַעְמִיס.

Haganah

This is the motto of the Jewish youth in the Diaspora today. To oppose with force the expulsions and acts of horror. "Death is in any case awaiting us—we shall die with honor."

In the Warsaw Ghetto, through the violence of the German police, the Jews stood up to defend themselves. Seventy Germans were killed from the bullets of the defenders. The rioters immediately entered the Ghetto and seized 3000 Jews and sent them to a direction unknown.

"And as they afflicted them, so too they grew in number and so too they spread" (Exodus 1:12)

[Haggadah from immigrant camps in Yagur, 1943]

Let them enter

the land, those lost in the middle of the sea and struggling with the waves of despair and the fear. Do not abandon to the dangers of the sea, all of those whom no beach in the world will receive unless it is the beach of their country.

If these ships are now lost in the middle of the sea and on them Jewish refugees, may they enter the land, the land of their national home and be with us.

Let happen to them what happened to us, and let them be with us, protected with us, and let them protect with us, for this is their place....

The refugee is coming

The herald is coming. He is coming and his clothes are not torn, and his head is not sewn with ash.

He is coming and with him millions of shadows entered and with him a caravan passed of those massacred, tortured and martyred, and they are the ones who spoke from his throat and we listened.

No, it is not just us who listened. Through our blood generations listened, distant generations that have passed and generations to come

Remember, we will remember forever and ever. Our ancestors who were slaughtered, our mothers who were tortured (alt. raped) our sisters and brothers who were strangled, our infants who were burned alive
Remember and we will remember and we will not forget.

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא
מִמִּצְרַיִם, שְׁנֵאמַר (שמות יג:ח): וְהִגַּדְתָּ לְבְנֶךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר, בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּיָצְאֹתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת
אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶבֶד גָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אֵף אוֹתָנוּ גָּאֵל
עִמָּהֶם, שְׁנֵאמַר (דברים ו:כג): וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם, לְמַעַן
הָבִיא אֶתָּנוּ לְתֶת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ.

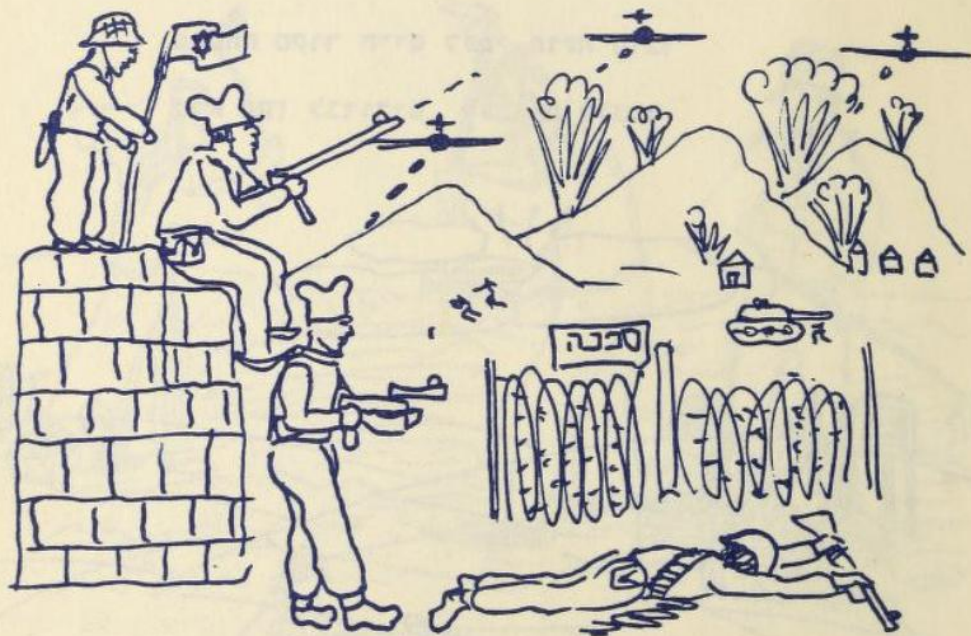

Givat Brenner, 1944

הנה בא יום חדש על ארצי יום שת קץ גלויות
ועדות, כי גולה בגולה תתבולל ועדה תסמסע ברעותה. כל
שבטי ישראל על דגלם

הוראינו בדורנו זה נפלאות כאשר לא ראו אבותינו ואבות
אבותינו מימי יציאת מצרים - - -

בעינינו ראינו את הנסים והפורקן כבימי החסמונאים, ולבגד
עינינו קם הפלא הגדול של קבוץ בדחינו מארבע כנפות הארץ,
כאשר לא היה גם בימי זרובבל ונחמיה. - - -

עם עתיק יומין, גולה ובווד, חידש כנשר בעוריו, קם לתחיה
בארצו והתחיל שוזר את חוט חייו העצמאיים אשר נותק לפני
אלפיים שנה.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את
אבותינו ממצרים, והגיענו ללילה הזה לאכל בו מצה ומרור.
כן יי אלהינו ואלהי אבותינו הגיענו למועדים ולרגלים
אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך
וששים בעבודתך. ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים
אשר יגיע דמם על קיר מזבחה לרצון, ונודה לך שיר חדש
על גאלתנו ועל פדות נפשנו. ברוך אתה יי גאל ישראל.

Behold a new day is coming upon our land. An end to exile and ethnicities, for one diaspora will assimilate with another, and one ethnicity will blend in with the other. Each tribe of Israel on their flag.

We have been shown in our generation wonders that are ancestors have not seen since the Exodus from Egypt. With our own eyes we have seen the miracles and the salvation as in the days of the Hasmoneans, and in front of our very eyes the great wonder of the gathering of our exiles from the four corners of the earth, which did not happen even in the days of Zerubabel and Nehemiah.

An ancient nation, exiled and wandering, renewed itself like a phoenix, has risen up in our land and has begun to spin the thread of independent life that was cut off 2000 years ago.

שֶׁפֶד

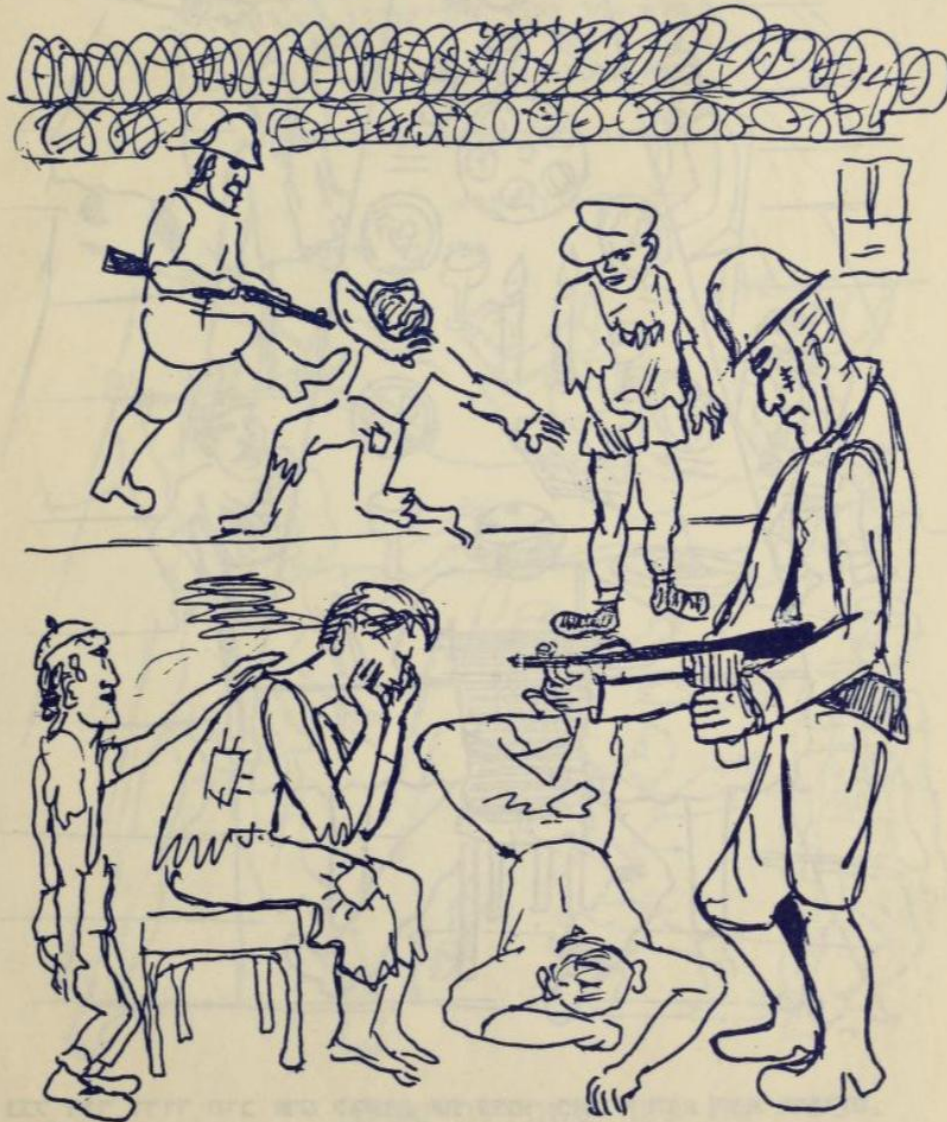
חֶמְתְּךָ אֶל הַגּוֹיִם

אשר לא ידעוך ועל
ממלכות אשר בשמך לא
קראו: פי אכל את יעקב
ואת נוהי השמו.

שֶׁפֶד עֲלֵיהֶם

זעמך וחרון אפך
ישיגם תרדף באף
דתשמידם מתחת
שמי ??

על דעת עיני שראו את השכול בדרתי בדר: לזכר את הכל,
לזכר - ודבר לא לשכח

Haggadat Bet
Sefer Tel
Nordoï, 1947

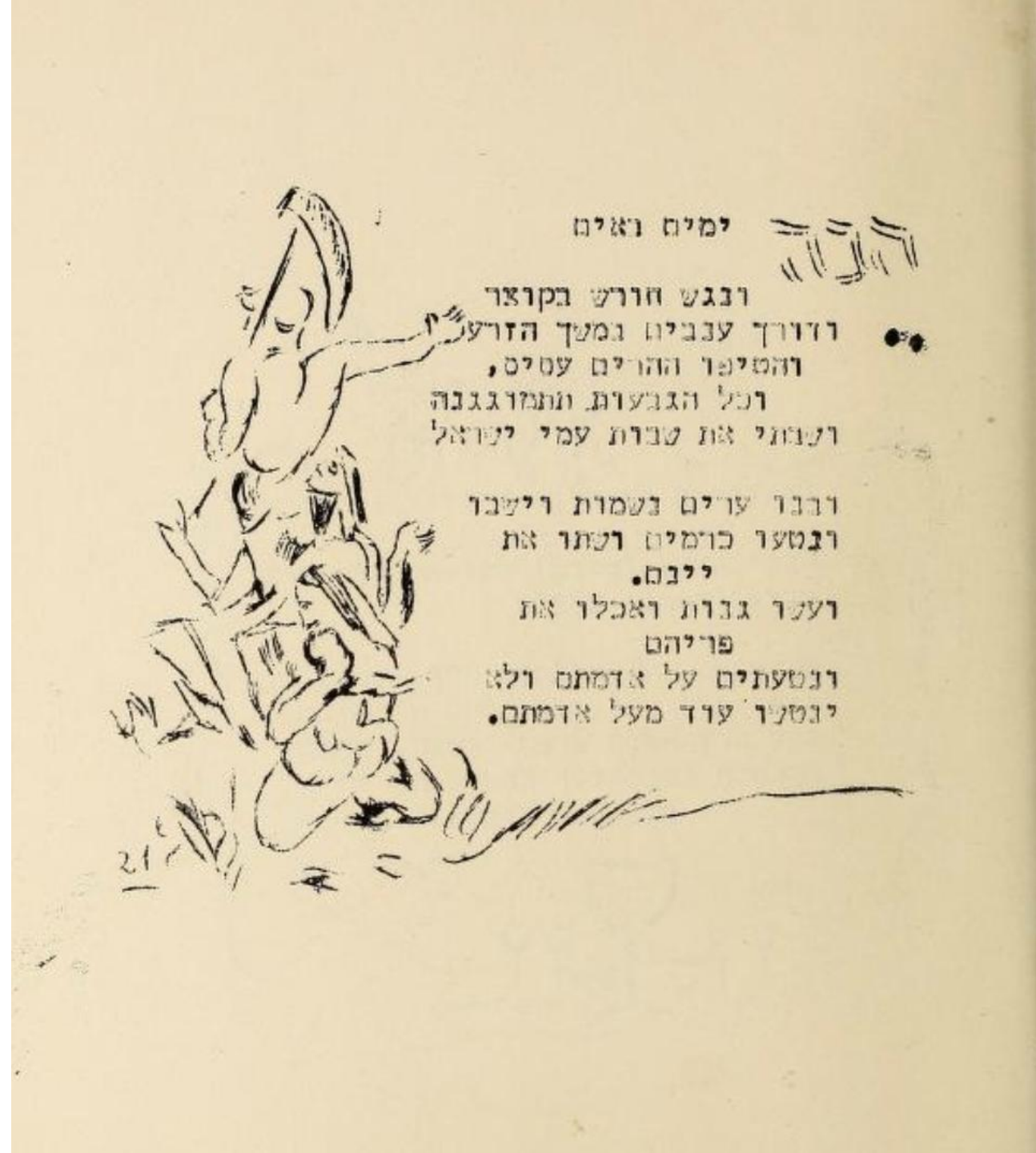
Hope for Restoration Kibbutz Yizreel, 1949

A time is coming
—declares GOD —
When the plow shall meet the reaper,
And the treader of grapes
The one who holds the [bag of] seed;
When the mountains shall drip wine
And all the hills shall wave [with grain].

I will restore My people Israel.
They shall rebuild ruined cities and inhabit them;
They shall plant vineyards and drink their wine;
They shall till gardens and eat their fruits.

And I will plant them upon their soil,
Nevermore to be uprooted
From the soil I have given them
—said the ETERNAL your God.

Amos 9:13-15

ימים באים

ובגש חורש בקוצר
ודורך ענבים במשך הזרע
והמילוף ההרים עטים,
וכל הגבעות תתמוגגנה
ולפני את שבות עמי ישראל

ובנו ערים בשמות וישבו
ונטעו כרמים ושתו את
ינם.

ועשו גנות ואכלו את
פריהם

ונטעתים על אדמתם ולא
ינטעו עוד מעל אדמתם.